

NOVICE

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četrt leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 26. junija 1861.

Nekaj o tem, kar je kmetijstvu najbolj potreba.

Cesar Napoleon I. je nekdaj rekel, da treh reči potrebuje za vojsko: perva je denar, druga denar, in tretja zopet denar. Ravno tako potrebuje skerben gospodar za uspešno obdelovanje svoje zemlje tudi treh reči, in sicer: pervič gnoja, drugič gnoja in tretjič zopet gnoja. Da si ga bomo za svoje potrebe dovelj napravili, moramo posebno skerb za nj imeti, in gotovo ne bo previdnega in pridnega gospodarja težko stalo, da si ga saj več napravi kakor ga ima dosihmal.

Ni je skoraj stvari na svetu, ktera bi se ne dala obrniti v gnoj, in vendar le se tako pogostoma slišijo pritožbe, da kmetovavcom gnoja primankuje.

Da odvernemo take pritožbe, treba je pervič: da tako gospodarimo, da si pridelujemo več klaje, in si redimo več živine; potem bo mogoče, drugič: na dveh, ali saj najmanj na treh oralih dobre zemlje eno živinče dobro in lahko prerediti, in tretjič: da nehamo živino na pašo goniti, ampak da jo v hlevu redimo.

Kadar smo to tako vravnali, moramo za koristno napravo hlevov, gnojnišč in gnojnici skerbeti. Brez tega trognega ni dobrega gospodarstva.

a. Hlevi.

Da se v hlevih nič ne pogubi od napravljenega gnoja, je treba, da se hlevi goveje živine, kónj in ováč, preden se v njih tlak napravi, najmanj za 4 pavce na debelo z ilovco zatolčeo, da se gnojnica v tla ne poceja in pogublja. Če se tla še s cementom (hidravličnim apnom), ki se ga lahko dosti dobí, ali z asfaltom prevlečejo, se gnojnica kar ne bo mogla iz hleva pogubljevati. — Treba je tudi, da tla nekoliko visé, da se gnojnica sama po sebi lahko odceja v žleb in v gnojnišče, iz gnojnišča pa v jamo, ktera je zraven gnojnišča nalašč za to napravljena, da se steka v njo preobilna gnojnica, s ktero se včasih gnojnišče polije, ali pa ki se kako drugač v prid oberne. Ovčji hlevi so malokje s tlakom prevideni (flaštrani); vendar je to ravno tako potrebno in še potrebiše kakor pri hlevih goveje živine, zakaj v ovčjih hlevih ni žlebov, da bi se preobilna gnojnica (scavnica) odcejala v kakošno jamo, ampak nastel in ovčji gnoj jo morata čisto poserkati; kako pa jo bota poserkala popoluoma, ako je veliko uide ekozi mehko zemljo v hlevu?

b. Gnojnišča

morajo vselej blizo in tikoma hlevov biti; ravno tako kakor hlevi morajo tudi gojnišča z ilovco zabite in s cementom ali sicer podflaštrane biti in tla gnojnišča tako viseti na eno stran, da se gnojnica lahko iz gnoja v jamo odceja, ki je zraven gnojnišča. Gnojnišče se napravi po številu goved ali kónj večje ali manjše. Čez 4 čevlje naj ne bode nobeno gnojnišče globoko, ako hočeš dobro gospodariti z gnojem. Napravi naj se pa, če je le mogoče, gnojnišče na bolj senčnati strani, da ga sonce preveč ne prepeka. Kjer

se pa v takem kraji napraviti ne dá, naj se mu streha napravi, da se gnoj največje bogastvo kmetijsko, varuje največjega njegovega roparja — to je, sonca.

(Konec prihodnjic.)

Čbelarska novica.

16. in 17. kimovca (septembra) bo veliki zbor nemških čbelarjev v Gradcu. Čbelarski zbori, ki so vsako leto v kakem drugem mestu, so večidel od bližnjih in daljnih čbelarjev. Dvanajst vprašanj je določeno, o katerih bojo pomenci, na priliko: Kaj je treba storiti, da se čbele čez zimo dobro ohranijo? Koliko največ in koliko najmanj živeža potrebujejo čbele noter do tistega časa, da začno same mēd nabirati? Kaj skušnje učé o potrebi pijače? Ktere rastline naj se sadé čbelam za pašo? Kako se najlože prazno satovje dobro ohrani za prihodnjo rabo? Ali je kaj razločka med laško in domačo čbelo? Kako se dá gnjila zalega odpraviti? in tako dalje. S tem zborom bo sklenjena tudi razstava cvetlic, sadja, grozdja in mnogih rastlin, ki so čbelam ljubljena paša. — Vsak more deležnik biti tega zabora.

Gospodinjam kaj.

(Da se vam poleti meso ne usmradi), kupite si v apoteki kreosot-a. Ko ste meso oprale, vlite kreosota v vodo (na pol lota kreosota vzemite 1 funt vode, na lot kreosota 2 funta vode). Potem namočite meso v tej kreosotni vodi in obesite ga na zračno mesto, kadar sapa piše. Kreosot ima to sosebno lastnost, da varuje vsako stvar gnjilobe. Kreosot je tudi v dimu, v katerem meso sušimo, zato je prav za prav kreosot vzrok, da se suho meso dolgo derži.

Slovenci! povejte svetu, na kaj se opirate, ko hočete in želite, prosite in zahtevate, da se vam upelje vaš jezik v vaše učilnice in vaše pisarnice?

.... P. Slovenci imamo terdne vodila, kterih se zvesto deržimo in nobenega prestopiti nas volja ni. Naše omenjene želje se opirajo na zdravo priprosto pamet, na nepodkupljivo pravico in na cesarske postave. Kdorkoli bereš naslednje verste, tri priče: pamet, pravico in postavo izprašuj, in po tem sodbo izgovôri.

Slovenci se tako-le modrujejo:

1. Neskončno modri Stvarnik je tudi nam vložil čutila in dušne zmožnosti; gotovo pa ne, da bi spale v nas, temveč da se budé, blažijo, likajo in mikajo. Izobraženje je tudi naših učilnic cilj in konec; torej smo v tem, da se ustanové tudi pri nas učilnice, enih misli z vlado. Toda po svoji slabí pameti si učilnic nikakor ne moremo misliti v korist narodu, ako se nam nevednežem, kakor nas naši „kulturträger-i“ po svetu razglasujejo, vede in uki dopovedujejo v jeziku, kterega naše matere niso učile nas. Kar

